

PARADIGMESKIFTET

[Hjem](#)
[Baggrund](#)
[Seneste Kronik](#)
[Tidligere Kronikker og Andet](#)
[Adverti Consulting](#)
 +45 30 70 36 26

Det handler mere om engagement og motivation end antal hænder

Den nye valuta i dansk politik er arbejdskraft og ikke penge, hvis man skal tro regeringen. Det er også rigtig, hvis man kikker på det korte sigte. Både erhvervslivet og en række områder i de offentlige skriger på flere hænder. Man kan allerede nu se ind i en demografisk udvikling, der betyder færre i den arbejdsdygtige alder, samtidig med at der kommer flere ældre, der både har et større behov og er mere krævende end tidligere. Dertil kommer, at det ikke synes at være den store appetit på at arbejde mere eller længere. Det er naturligvis en udvikling, der ikke kan fortsætte uden enten øget import af udenlandsk arbejdskraft, forbedret produktivitet eller accept af et lavere velfærdsniveau. Ingen af disse muligheder synes umiddelbart tiltalende. Der er allerede en skeptisk over alt for mange udlændinge. Øget produktivitet oversættes til øget stress og pres for, at man skal løbe hurtigere i hamsterhjulet, hvilket der ikke er den store lyst til. Endelig er der selvsagt modstand imod forringelse i den offentlige service. Det er derfor påkrævet at tænke anderledes, hvis den gordiske knude skal løses. Robusthedskommissionen har med sine anbefalinger vist vejen for, hvordan denne øjensynlige uløselige situation bedst håndteres. Det har den gjort ved at indtænke de muligheder, som udkrystalliserer sig med den voldsomme transformation vores samfund undergår i disse år.

Fremtiden defineres nemlig ikke kun af den demografiske udvikling, men også af en lang række andre megatrends. Det handler i særlig grad om den teknologiske udvikling, den stigende individualisering og globaliseringen. Disse tre megatrends forstærker gensidigt hinanden og er årsag til, at vi

Det er en udvikling, der har ført til et skift i værdiskabelsen væk fra de gængse standardprodukter til det nye og det unikke. Det er et resultat af øget mobilitet og udbredt adgang til nyeste teknologi, som har gjort, at standardprodukter stort set kan produceres af alle, hvilket sammen med en intens global konkurrence har presset priserne på standardvarer og tjenester ned. Det gælder selv avancerede produkter som tv-apparater og computer også selvom kvaliteten er blevet langt bedre. Samtidig er efterspørgslen efter nyt og det unikke steget markant i takt med, at vi er blevet rigere og flere søger at udtrykke deres identitet gennem deres forbrug.

Et nyt paradigme

Skiftet i værdiskabelsen har resulteret i et paradigmeskifte til et nyt og mere værdiskabende produktionsmetode/paradigme, som derfor langsomt udkonkurrer det gamle paradigme. Værdiskabelsen skabes i mindre grad på fabriksgulvet og ved samlebandene, men derimod ved at tænke nyt og sætte ting samme på helt nye måder. Mange gentagne processer og rutinemæssige/trivielle funktioner overtages i stigende grad af robotter og kunstig intelligens, hvorved der frigøres mange hænder til nye, mere kreative og meningsfulde opgaver.

Det nye paradigme - Innovationssamfundet - bygger på en helt anderledes indstilling til arbejde, der fremmer engagement, motivation og passion ved give den enkelte større fleksibilitet, medbestemmelse og meningsfyldt arbejde. Et forhold, som stadig flere efterspørger. Det handler om at skabe større innovation gennem øget diversitet ved at lade den enkelte forfølge og fokusere på sine styrker og potentialer. Det handler ikke om flere hænder, men i højere grad om mere motiverede og engagerede medarbejder. Da disse både er selvkørende og mere produktive.

Lyder det urealistisk? Det er en udvikling der allerede er i gang. Det bliver stadig tydeligere, at industrisamfundet synger på sidste vers. Opbakningen til helt grundlæggende institutioner som folkeskolen og fagforeningerne svinder. Hjulene er samtidig ved at falde af velfærdsstaten. Stadig flere vælger at forsikre sig ekstra i form af sygeforsikring og lønsikring. Ligesom der bliver mere almindeligt at supplere med private ældrepleje. Den tidligere holdning om, at "one size fits all", når gælder offentlig service, er under voldsomt pres.

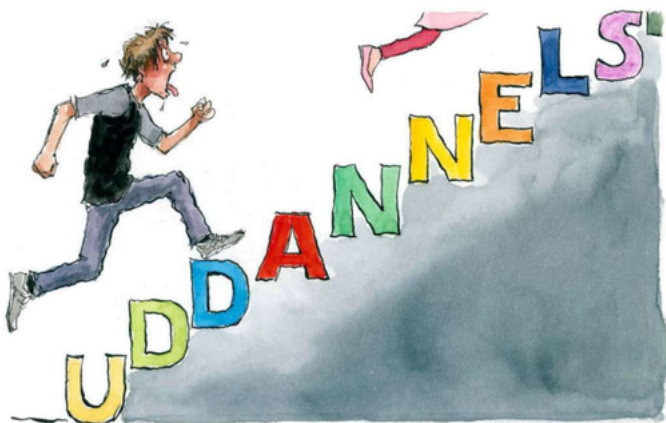
er i gang med et samfundsmæssigt paradigmeskifte, som betyder, at verden af i morgen bliver meget anderledes, end den er i dag.

Robusthedskommissionen opfordrer til et opgør med den traditionelle holdning om, at vi alle skal have det samme. Nu hedder det "Alle skal ikke have alt, og alle ikke skal have det samme." I stedet skal der gives en langt mere differentieret behandling. Når det kommer til at få medarbejdere til at blive og arbejde mere, hedder løsningerne: Øget medarbejderinddragelse, større medbestemmelse og medindflydelse samt øget fleksibilitet ved blandt andet at fjerne eller blødgøre de faglige grænser. Robusthedskommissionen har næppe foretaget en tilbundsgående analyse af, hvordan disse megatrends hver især og til sammen påvirker udviklingen i vores samfund i de kommende årtier, men den har ikke desto mindre taget højde herfor og indtænkt dem, med de løsninger den har fremlagt.

Hvorfor er det så den helt rigtige tilgang?

Den teknologiske udvikling har blandt andet muliggjort en langt større mobilitet og givet helt nye kommunikations- og analysemuligheder. Der er blevet skabt helt nye materialer, nye metoder indenfor genteknologi og nye muligheder med digitalisering, big data og kunstig intelligens. Dertil har den teknologiske udvikling betydet nye og langt billigere måder at afprøve og skabe nyt på.

Globaliseringen og den teknologiske udvikling har tilsammen skabt en intens global konkurrence og handel, der har resulteret i en velstandsstigende uden fortilfælde i historien. En velstandsstigning, der har støttet op om en voksende individualisering og skabt en voldsom efterspørgsel efter nye og skræddersyede produkter og ydelser.

Den sociale mobilitet er langt større end sit rygte

Kvinderne er løbet fra mændene, når det gælder uddannelse. Det forklarer måske også, hvorfor netop unge kvinder er så stressede.

Det er helt afgørende for et samfunds selvforståelse og sammenhængskraft, at man har tiltro til, at det er muligt at gøre fremskridt også uanset social baggrund. I USA har man i mange år haft den amerikanske drøm som en bærende fortælling. Den har været helt central for den amerikanske kultur og amerikanernes selvforståelse siden landets grundlæggelse. I de

Sundhusvæsen står især over for store udfordringer. Det hænger sammen med, at velstandsstigningen især skaber øget efterspørgsel efter sundhedsydelser og individuel behandling. Samtidig er sundhedssektoren nok den del af offentlige sektor, som i struktur og indretning minder mest om den traditionelle industriproduktion med sin meget hierarkiske struktur, opdeling i siloer, faste faggrænser og nulfejlskultur. Robusthedskommissionen anbefalinger om at reformere sundhedsvæsenet afspejler da også innovationssamfundets tankegang.

Desværre har politikkerne endnu ikke vist forståelse for, at løsninger ikke længere er mere af det samme, men om at omfavne et nyt paradigme, som vi er på vej ind i. Og det er nyt paradigme, som kræver nogle helt andre, men heldigvis også i mange tilfælde mere spiselige reformer. At forsøge at appellere til traditionelle dogmer som ret og pligt eller solidaritet og fællesskab har ingen bundklang. Ikke fordi vi ikke vil fællesskabet, men fordi vi ønsker et mere fleksibelt fællesskab, hvor der er plads til individuelle hensyn og et fællesskab mere drevet af lyst og mangfoldighed end af pligt og konformitet.

Danmark har et stærkt og bedre udgangspunkt, når det gælder fremtiden, end de fleste andre vestlige lande, fordi vi generelt er mere fleksible og vant til større medbestemmelse. Men vi har samtidig en forkærlighed for konformitet og stor tryk, hvilket kan vise sig, at blive en alvorlig bremseklods.

Vi har derfor i den grad brug for modige politikker, som tør tage debatten om fremtidens udfordringer og forberede befolkningen på de kommende ændringer, så vi i tide kan indrette os efter fremtidens behov. Sker det ikke, risikerer vi for alvor at udfordre vores velfærdssamfund.

Til toppen

Der har været tale om et massivt løft i uddannelsesniveaet de seneste 15-20 år og dermed også i den absolutte sociale mobilitet. De nuværende generationer oplever således generelt, når det gælder deres uddannelsesniveau at komme meget længere end deres forældre. Det skyldes, at i takt med at erhvervslivet er blevet mere teknologisk og videns baseret, så er der blevet et større behov for medarbejdere med en højere uddannelse. Hvilket har ført til en øget efterspørgsel efter universitetsuddannede og andre højtuddannede medarbejdere. Den meget kraftige stigning i antallet, der tager en lang videregående uddannelse er primært sket for unge fra hjem, hvor forældrene i forvejen har haft en form for uddannelse. Så selvom der er sket et markant løft i uddannelsesniveaet for alle grupper, så har den ikke været helt så stor for dem med forældre med de lavest uddannelsesniveauer, og derfor fortsætter den relative sociale mobilitet med at falde.

Men det mest markante ved udvikling i uddannelsesniveaet de sidste 15-20 år er udviklingen i mobiliteten for kvinder. Over 60 pct. af kvinderne, der var mellem 30 og 34 år i 2022, har således fuldført en videregående uddannelse. Til sammenligning har godt 45 pct. af mændene i aldersgruppen gjort det samme. Det vil altså sige, at der er en forskel på 15 procentpoint mellem de to køn. Selv om andelen af personer med en fuldført videregående uddannelse er steget for begge køn, er forskellen mellem kønnene også blevet større gennem årene. I 2006 var forskellen således kun 8 procentpoint.

seneste år er det blevet stadig svære at opretholde fortællingen. Drømmen om, at alle mennesker har muligheder for at opnå succes og lykke, uanset deres baggrund eller sociale status har fortonet sig og er erstattet af en fortælling om stigende ulighed og faldende social mobilitet. Vi ser i dag et amerikansk samfund præget af frustrationer og stadig ringere sammenhængskraft.

I Danmark har vi ikke uden stolthed brystet os af fortællingen om, at alle mennesker skal have lige muligheder, og i Danmark sikrer vi det ved lige og gratis uddannelse for alle og for de længerevarende uddannelser endda bakket op med økonomisk støtte via SU. Ræsonnementet er, at lige adgang til uddannelse mere eller mindre per automatik frisætter den sociale mobilitet. Men også i Danmark er der opstået en fornemmelse af, at mobiliteten ikke længere er så stor som tidligere. Et forhold der blev bekræftet af en analyse fra Rockwool fonden, som konkluderede, at den sociale mobilitet efter en kraftig stigning især op igennem 1960'erne, ikke bare var fladet ud, men havde været faldende i en lang årrække, så den sociale mobilitet nu var faldet tilbage til niveauet fra starten 1950'erne.

Social mobilitet kan opgøres på flere forskellige måder, men den mest almindelig metode er at sammenligne forældrenes socioøkonomiske status med børnenes senere socioøkonomiske status. Ofte er der fokus på, i hvor høj grad man uddannelsesmæssigt følger i fodsporene på sine forældre. Altså lav mobilitet, hvis håndværkerens søn bliver håndværker, og lægens søn bliver læge. Og høj social mobilitet, hvis håndværkerens søn i stedet bliver læge eller får en anden højere uddannelse end sine forældre.

De to mest anvendte måder at måle social mobilitet på er absolut eller relativ social mobilitet. Den absolutte sociale mobilitet måler, i hvilken grad børn bevæger sig op eller ned i forhold til deres forældre status. Mens den relativ sociale mobilitet måler sandsynligheden for, at en person vil bevæge sig op eller ned i forhold til resten af befolkningen.

At den sociale mobilitet nu er tilbage på niveauet fra starten af 50'erne, lyder umiddelbart meget negativt, men det dækker faktisk over, at mobiliteten er stærkt påvirket af en kraftig stigning i det uddannelsesmæssige niveau generelt. Hvis man måler den relative sociale mobilitet som i Rockwool analysen, så får man en markante stigning i den uddannelsesmæssige mobilitet i slutning af 50'erne og op igennem 60'erne og 70'erne. Det hænger sammen med, at opdelingen mellem land og by langsomt blev ophævet med folkeskolereformen i 50'erne, som løftede uddannelsesniveaulet især på landet, så alle fik mindst 9 årsskolegang. Det uddannelsesmæssige løft i grunduddannelsen førte automatisk til en både højere absolut og relativ social mobilitet, fordi nu fik især dem i bunden en bedre/højere uddannelse end deres forældre. Effekten af dette løft forsvinder automatisk i løbet af de følgende ca. 30 år, når deres børn også får den nu længere skolegang. Den relativ sociale mobilitet vil derfor begynde at falde tilbage igen.

Den øgede forskel mellem mænd og kvinder skyldes især, at langt flere kvinder fuldfører en lang videregående uddannelse end for 20 år siden. I 2006 havde kun 13,4 pct. af kvinder mellem 30 og 34 år en lang videregående eller bacheloruddannelse. I 2022 var den tilsvarende andel 28,9 pct. Også flere mænd har fået en lang videregående uddannelse i perioden, men stigningen her har kun været fra 12,9 pct. i 2006 til 22,4 pct. i 2022. Den samme udvikling genfindes i mindre grad også i mellemlange videregående uddannelse. Og i udviklingen for kvindelige indvandrere og efterkommer af indvandre.

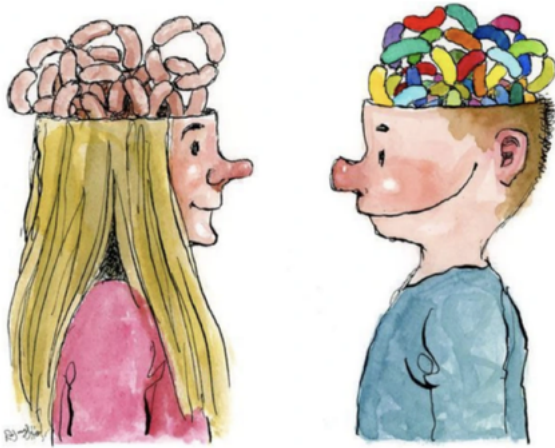
Der går således ufattelig godt med mobiliteten i uddannelsen især for kvinder. Hvis man skal være bekymret for udviklingen, så må det gælde de unge mænd. Gabet mellem mænd og kvinders er meget stor og har været voksende, og alt tyder på, at det vil fortsætte med at vokse. Forskellen mellem drenge og pigers karakterniveau folkeskolen er således stor og voksende. Overvejelserne om at indføre strengere krav til karakterniveauet for adgang til gymnasierne vil derfor sandsynligvis gøre gabet i uddannelsesniveau endnu større. Det er ikke et emne, som har haft særlig meget fokus i ligestillingsdebatten, men forskellen i uddannelsesniveaulet vil utvivlsomt få en afgørende betydning for forholdene mellem kønnene i fremtiden.

Når det gælder uddannelse, har kvinderne således vundet kønskampen med flere længder for flere år siden. Det kaster også et nyt lys og giver en mulig forklaring på det kraftigt voksende stress blandt netop de yngre kvinder. Den kraftigt stigende i stress skyldes muligvis ikke, som det ofte tilskrives, at kravene er blevet højere, men derimod et kraftigt løft i ambitionsniveauet hos den enkelte, som har ønsket at få og opnå et langt højere uddannelsesniveau.

Det kræver naturligvis langt større indsats op igennem uddannelses-systemet, hvis man ønsker at opnå en lang videregående uddannelse. Det vil naturligvis skabe et større pres og for nogle muligvis et for stort pres. Det er derfor også vigtigt at tage en diskussion om, i hvilket omfang vi er kommet i en situation, hvor vi uddanner for mange til for meget, eller at samfundsudviklingen kræver et løbende kompetenceløft. Men endnu vigtigere er det at få sat lys på årsagen til udviklingen for dreng/mænd. Den markante løft for kvinderne tyder på, at årsagen i mindre grad kan tilskrives sociale forhold.

Til toppen

Hvis man skal lykkes med at bevare motivationen i en hård konkurrence, så kræver det at man i langt højere grad får lov til at arbejde med og fordybe sig i det, der har ens interesse, og hvor man mener at have sine styrker. Hvad der tidligere blev opfattet, som helt centrale kompetencer, som for eksempel stavning, regning, læsning og sprog kan håndteres med en smartphone. Det er en udvikling, der reelt kun lige er begyndt. Det betyder, at dem, der tidligere ikke evnede at fyldepaletten helt ud og brugte mange ressourcerne på at kæmpe med deres svagheder, nu skal have mulighed for at koncentrere sig om deres interesser og

Uddannelsessystemet skal skræddersyes mere til den enkelte for at klare fremtidens krav

Regeringens forslåede reformer på uddannelsesområdet er indtil videre blevet mødt af den sædvanlige modstand, når det gælder forandringer. Man må håbe, at regeringen ikke mister modet, for der er brug for store forandringer.

Regeringen fremlagde forleden det første udspil i sin reform af uddannelsessystemet. Nøgleelementet i udspillet der hedder "forberedt på fremtiden" er at gøre længden på visse videregående uddannelser mere varieret – et skridt i den rigtige retning. Men for at vi virkelig kan imødekomme fremtidens udfordringer, kræver det større fleksibilitet ikke kun i forhold til længden, men især til mulighederne for at skræddersyet indholdet til individuelle interesser og kompetencer.

Uddannelsessystemet har altid været et spejlbilledet af samfundets og tilpasset erhvervslivets behov. I dag er samfundet i en brydningstid, hvor vi bevæger os fra et industrisamfund henimod et langt mere innovativt samfund. Det er en udvikling, der kun vil tage til i styrke. Vi lever samtidig i en stadig mere digitaliseret, mobil og global verden. Begge dele har enorme betydning for hvordan uddannelsessystemet skal indrettes, hvis det skal leve op til fremtidens krav. Det betyder bl.a. at man ikke i samme grad skal tilrettelægge uddannelsessystemet efter det nationale erhvervsliv og slet ikke dens aktuelle behov, men i stedet se længere ind i fremtiden.

En mere innovativ fremtid vil fordre en sværm af nye kompetencer og indsigter. Det gælder især bedre samarbejds-evner, mere kritisk tænkning, større refleksion og social intelligens. Det kan imidlertid være svært at forudse, hvilke krav til kvalifikationer de kommende skolebørn, vil blive mødt med, når de rammer arbejdsmarkedet. Ifølge World Economic Forum er det således op imod 50% af dem, som nu er startet i skolen, som vil ende i en jobfunktion, der endnu ikke eksisterer. Det man ved er, at fremtiden kræver en høj grad af omstillingsparathed. Det gælder derfor om at lære "at lære", så man resten af livet via selvstudier, efteruddannelse og anden kompetenceudvikling er i stand til at videreudvikle sig og tilpasse sig forandringerne. Det er derfor vigtigt, at man gør op med tankegangen om, at man først erhverver alt sin viden og derefter anvender den – Hjernen er ikke et kar, der skal fyldes, men en ild der skal tændes.

spidskompetencer. Hvis uddannelses-systemet skal sikre at vi kan leve op til fremtidens krav, kræver det at uddannelser bliver mere inspiration og tilskyndelse til fortsat læring. Alle mennesker er født nysgerrige og stræbsomme. Hvis det ikke forholdt sig sådan, ville vi aldrig lære at gå eller lære at tale et sprog. Men mange mister desværre både deres nysgerrighed og stræbsomhed allerede i løbet af skoletiden.

Den traditionelle enhedsskoles tætpakkede pensum med den samme klasse, lærer, samme fag til alle, er indrettet til at understøtte et industrisamfund, der er baseret på ensartethed og ikke fremtidens innovationssamfund, som har behov for mangfoldighed og spidskompetencer. Vi er vidt forskellige, og undervisningen burde derfor i langt højere grad optimeret efter den enkeltes behov, interesser og evner. I stedet for at være bundet til den samme klasse, burde man være sammen med dem, man deler interesser og fagligt niveau med. De om-fattende læringsmål, der reelt bliver til mindste fælles-nævner, fungerer som en spændetrøje for både lærer og elever. Den obligatoriske del af pensum skal derfor være langt mindre. Børn og unge skal med deres individuelle evner og interesser have bedre mulighed for at prøve sig frem og begå fejl.

Der eksperimenteres i stigende grad med nye lærings-metoder og features, som gør læringen mere motiverende. Gamification er et eksempel på en ny læringsmetode, hvor man udnytter computerspillets evne til at holde spillerne tryllebundne og stærkt koncentrerede i timevis. Computerspillenes succes skyldes ofte, at de hele tiden er i stand til at skabe et spænd-ende univers og tilpasse sværhedsgraden i takt med, at spillerens kvalifikationer forbedres. Samtidig fyldes der på med nye features i takt med, at det lykkes at løse opgaverne. På den måde fastholdes engagementet, så der forsøges igen og igen, indtil det lykkes.

Der er behov for at brække op i folkeskolens alt for snævre curriculum og bryde med at fag og fagniveauer fastsættes efter alder i stedet for interesser og kompetencer. Her er der stor hjælp og inspiration at hente fra digitalisering, som nu i stigende grad trækkes ind i undervisningen og som i øvrigt i stort omfang former børn og unges univers. Digitaliseringen gør det muligt at tilbyde skræddersyede forløb i overens-stemmelse med den enkeltes behov og interesse. Digitalisering gør, at ting som kan være svære at forstå i første omgang, kan gentages og forklares på mange nye måder af forskellige lærere i en video eller podcast. Digitale læringsmetoder giver ligeledes mulighed for, at vi kan tage hensyn til, at børn lærer på forskellige måder og i et forskelligt tempo.

Udbuddet af læringsportaler udvikler sig med stor hast. Man kan allerede finde mange korte, intensive og skræddersyede uddannelsesforløb, som relativt hurtigt giver deltagerne helt nye kvalifikationer inden for et utal af områder. Undervisnings-portalerne indeholder flere andre interessante features, som giver mulighed for at følge den enkeltes fremskridt, og mulighed for at få hjælpe og støtte fra andre deltager. Udviklingen gør, at undervisere frigøres fra traditionel klasseundervisning, men vil til gengæld skulle spille en langt større og vigtigere rolle som inspiratorer, coaches og sparringspartnere for den enkelte elevs jagt efter viden og indsigt. Man tør næsten ikke tænke på effekten, hvis tilgang til lektier eller indlæring blev tilgædet med den samme energi og ildhu.

De foreslåede reformer er indtil videre blevet mødt af den sædvanlige modstand, der som automatreaktion altid

I fremtiden vil man stort set kunne erhverve de samme kompetencer uanset, hvor man befinder sig i verden, bare man har en internetforbindelse. Ligesom at langt flere jobfunktioner bliver uafhængige af den fysiske lokation. Det er en udvikling, der er ensbetydende med en langt mere intens konkurrence, når det gælder den enkeltes kompetencer og jobmuligheder. Udviklingen kræver, at den enkelte skal arbejde hårdt. Men primært med det, som har den enkeltes interesse og hvor man har sine talenter. For den enkelte gælder det om at stræbe efter at være rigtig god til det, som man har talent for og interesse i. Eller sagt på en anden måde: Vi skal alle blive rigtig god til det, vi er bedst til. De ting, som vi er dårlige til eller ikke har interesse i, bliver der i langt højere grad mulighed for at slippe for ved at outsourcede opgaver til teknologien. Ligesom at virksomheder allerede i dag fokuserer på det, de er gode til, og outsourcer resten.

Danskerne savner kriseforståelse

Regeringen har beskrevet sig selv som et arbejdsfællesskab. Det er en betegnelse typisk brugt af ejerforeninger, når man fra tid til anden har brug for at mobilisere beboerne til at smøge ærmerne op og afsætte en dag til rengøring og opridsning af ejendommen og de omkringliggende arealer. Den nylagte bestyrelse i ejerforeningen Danmark har indkaldt til en fælles arbejdsdag på store bededag, men ingen har endnu skrevet sig på deltagerlisten i opgangen.

Bestyrelsen for Danmark kom til verden med en målsætning om at vedligeholde og sikre, at ejerforeningen fortsat er en af de allerbedste og tryggeste i kvarteret med et rigtigt godt fællesskab – akkurat det, som ligger mange af beboerne på sinde. Man skulle derfor tro, at der ville være bred opbakning til at skrive sig på listen og give et ekstra nap med.

Men nej, bestyrelsen må erkende, at beboerne ikke synes villige til at yde noget for at vedligeholde ejerforeningens fælles arealer. For at overkomme beboernes manglende opbakning har bestyrelsen valgt at godtgøre beboerne for deres deltagelse og med en appel om, at den fællesarbejdsdag bl.a. skal bruges til at hjælpe naboejendommen, som har været udsat for hærværk.

Bestyrelsen forsøger sig også med at fortælle, at ejerforeningen er udfordret af, at foreningens kasse er ved at være tom, blandt andet fordi der skal bruges penge til opætning af dørtelefoner for at imødegå den stigende kriminalitet i kvarteret. Foreningen har ikke længere råd til at hyre håndværkere, så hvis der skal udbedres noget, er beboerne nødsaget til selv at gøre det. Den

kommer, når det gælder forandringer. Alligevel må man håbe for de unge og vores fælles fremtidig velstand, at regeringen har mod til at gå endnu videre med reformerne af uddannelsessystemet og skele langt mere til fremtidens krav i de kommende udspil.

Til toppen

Det er noget, der vil ramme alle beboerne, men nogle vil blive hårdere ramt end andre, hvis man ikke i tide erkender problemet og får gjort noget ved det. Det vil uden tvivl føre til spændinger, marginalisering og polarisering blandt beboerne og vil være ødelæggende for fællesskabet i ejendommen. Det er en situation, der vil få en fælles arbejdsdag på store bededag til at blegne.

Ligesom ejerforeningen har foreningen Danmark voldsommere udfordringer i vente. Det er de færreste, der har fået øjnene op for de udviklingstendenser, der udspiller sig nu, og som kommer til at præge fremtiden.

Det er tendenser, der i de kommende år vil forstærke den økonomiske, uddannelsesmæssige og på anden vis ressourcemæssige skævvridning af Danmark, som allerede har fundet sted i de seneste årtier.

Vi er nemlig i gang med en voldsom transformation drevet af megatrends som globalisering, hastig teknologisk udvikling, voksende individualisering og øget fokus på bæredygtighed. Det er en udvikling, der vil forandre vores samfund og værdiskabelsen radikalt de kommende årtier.

Det, vi nu ser, er, at værdiskabelsen er godt i gang med at forskyde sig ved, at de dominerende og mest værdiskabende produktionsfaktorer ikke længere er maskiner eller kapital, men derimod idéer – især radikalt nye idéer, der fører til banebrydende innovationer. Historisk har skift i værdiskabelsen resulteret i et samfundsmæssige paradigmeskift.

Denne transformation fra industrisamfundet henimod et innovationssamfund har allerede sat sine spor på bl.a. arbejdsmarkedet. Her ser vi stigende mobilitet, nye måder at organisere arbejdet på og decentraliseringen af beslutningsprocessen. Men det er kun lige begyndelsen.

Øget digitalisering kombineret med kunstig intelligens betyder, at en række rutineprægede, veldefinerede jobfunktioner i stadig større grad overtages af robotter og computere. Det gælder ikke bare manuelle jobfunktioner, som indtil nu er blevet påvirket mest, men i stigende grad også kognitive rutinefunktioner og processer.

Det betyder, at især mellemindkomster som revisorer, piloter, læger, bankansatte, lærer, advokater etc. vil blive hårdt ramt i form af arbejdsløshed og/eller relativ lønnedgang. Det er grupper, der aldrig tidligere har været

slags fortællinger er der imidlertid ikke mange af beboerne, der bider på.

Det er umiddelbart svært for beboerne at forstå, at ejerforeningen ikke bare kan låne penge i banken. Bestyrelsen snakker om noget, de kalder "manglende strukturelle råderum", men det har de fleste af beboerne svært ved at forstå og synes, at det må være rigeligt med det ledige rum nede i ejendomskælderen.

Situationen er til en vis grad selvforskyldt, fordi beboerne hele tiden er blevet mødt af forskellige fortællinger fra bestyrelsens side, alt efter hvad der lige er oppe i tiden. Ifølge den sidste bestyrelse var der ikke behov for udbedringer. Og da hele boligforeningen for nylig var ramt af sygdom, bestilte og betalte bestyrelsen takeaway til alle i ejendommen. Dengang var der åbenbart råd til det hele.

Uanset om beboernes manglende medspil er mistro over for bestyrelsens fortællinger eller ulyst, står den nye bestyrelse med en alvorlig udfordring, fordi den har lovet beboerne, at ejerforeningen vil blive ved med at være kvarterets bedste.

Hvis der ikke hurtigt indtræffer sig en reel kriseforståelse og opbakningen, kan det gå rivende galt for bestyrelsen og foreningens beboere. Snart vil de opdage, at de seneste 15-20 års ændrede vejrforhold har betydet, at taget er blevet utæt og skal udskiftes inden for de kommende år.

ramt af voldsomme forandringer.

Tilsvarende vil der vokse nye jobfunktioner frem som følge af efterspørgsel efter kreativitet, kritisk tænkning, fleksibilitet samt sociale og humane færdigheder. Vellønnede attraktive job fyldt med spændende muligheder. Det kan sammenlignes med paradigmeskiftet fra landbrugssamfundet til industrisamfundet, hvor arbejdet i marken for mange blev byttet ud med samlebandsarbejde i industrien.

Transformationen vil medføre omfattende reallokering af ressourcerne og forandringer, som de færreste er klar til. Det nuværende system er slet ikke gearret til at håndtere så voldsomme forandringer.

Bestyrelsen for Danmark står altså over for en større ombygning af det eksisterende danske samfund, som ikke gøres med en fælles arbejdsdag. Det vil ikke alene kræve reformer, der omlægger mange af strukturerne opbygget under industrisamfundet, men også få lagt kimen til en ny samfundsfortælling, som flere kan se sig selv i, og som samtidig skaber opbakning til en omlægning af samfundets strukturer.

Man har forsigtigt taget hul på emnet ved at tale om, at vi skal gå fra at være en velfærdsstat til at være et velfærdssamfund. Vi står over for en stor opgave med at kalibrere statens rolle, så vi også i et innovationssamfund fortsat er beboere i et af de allerbedste og tryggeste kvarterer med et rigtigt godt fællesskab.

Det er et langt, sejt træk, som næppe vil kunne holdes på sporet, medmindre man over mange år har en bestyrelse med bred opbakning (hen over midten).

[Til toppen](#)

E-mail

info@paradigmeskiftet.dk

Telefon

+45 30 70 36 26

Copyright © Alle rettigheder forbeholdes.

Disclaimer: some illustrations on this website are kindly borrowed from other unidentifiable sources.

Thank you in advance and all credits to the rightful owners.